

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus III. An in hac vita ab aliquo homine Deus clarè videri possit, aut
aliquando visus fuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

turaliter cognoscit esse possibilem; ita potest habere inefficacem & conditionatum appetitum videndi causam, quando, licet naturaliter quidem visionis possibilitas ipsi non sit cognita; tamen etiam impossibilitas visionis non est manifesta.

11. Dices. DEUS clarè visus est hominis beatitudo & finis ultimus: sed inest homini naturale desiderium & appetitus suæ beatitudinis, quemadmodum omnia creata suos fines appetunt: ergo inest homini naturalis etiam appetitus clarè videndi DEUM, & consequenter clara DEI visio est ipsi naturaliter cognoscibilis.

Resp. dist. maj. DEUS clarè visus est hominis elevati in finem supernaturalem beatitudo & finis ultimus conc. hominis ut sic & suæ naturæ relictæ, nego maj. sed homo naturaliter appetit suam beatitudinem cum elevatione & adjutorio supernaturali conc. sine illo nego. min. & primam conseq.

vel eandem subdistinguo: ergo inest homini naturalis appetitus videndi DEUM, naturalis cum adjutorio gratiæ, conc. sine illo, nego conseq. Et sic pariter dist. alterum consequens: ergo clara DEI visio est naturaliter ipsi cognoscibilis supposito lumine illustrationis supernaturalis conc. hoc secluso nego.

Ais: Quomodo cognoscit aut appetit naturaliter, si indiget lumine & adjutorio supernaturali? Resp. In quantum naturali discursu ex propositione revelata infert naturalem conclusionem. Sic inest homini adjuto & elevato naturalis appetitus illius beatitudinis supernaturalis saltem implicite, hoc est, inest appetitus connaturalis, & ad beatitudinem supernaturalem, tanquam proportionatam, supposita elevatione in finem supernaturalem, de quo plura in tract. de grat.

ARTICULUS III.

An in hac vita ab aliquo homine DEVS clarè videri possit, aut aliquando visus fuerit?

SUMMARI A.

1. Vi ordinariā in hac vita DEVS non potest videri.
2. Vi extraordinariā potest.
3. Non est certum in hac vita ab ullo mortali DEVM clarè visum.
4. Est tamen probabile.
5. Præsertim in Beatissima Virgine.
6. Probabiliter hoc privilegium concessum S. Patricio Benedicto auctoritate S. Gregorii.
7. Accedit auctoritas SS. Bonaventurae, Dionysii Carthusii, aliorumq.
8. Obiecto ex lumine creato.
9. Remittitur ex S. scriptis.
10. Ex verbis ipsius S. Gregorii M.
11. Viso S. P. Benedicti una sensibilis, alia intellectualis.
12. Raptus ad divinam visionem non necessario impedit omnem operationem sensibilem.
13. Censura iudicetæ quorundam perstringitur.
14. Non sequitur ex visione transeunte amissio fidei.
15. Fidei veritas, oculo corporeo non videri DEVM.
16. Etiam implicantiā possibilitatis ostenditur.
17. Oppositi textus explanantur.
18. DEVS non est extra adequatum objectum intellectus.
19. Disparitas à casualitate instrumentorum.
20. Viso intellectualis in oculo corporeo implicat, & nihil probat.

§. I.

Possibilitas extraordinaria ostenditur.

1. CONCLUSIO I. Quamvis in hac mortali vita secundam viam & Legem ordinariam ab homine DEVS videri non possit: tamen secundam legem viamq. extraordinariam sive permanentem, sive

R. P. Metz. g. Theol. Schol. Tom. I.

transeunter videri potest. Ita comm. cum S. D. a. 11.

Primæ partis ratio est: quia connaturalis modus DEUM intelligendi pro hoc statu, est cum cognoscere dependenter à sensibus: sed iste modus non est idoneus ad clarè intuendam divinam essentiam: quæ cum sit supremum omnium intelligibilem, intellectum maximè à sensuum officii avocatur. Unde ex historiis constat, animam quamvis ad abstractivam tantum cognitionem sublimiorum mysteriorum elevatam, subinde à sensuum actibus abalienari, & inextinguibili rapi. Quando magis intuitu divinæ essentia omnem sensuum & vitæ corporeæ operationem sopiret? qua de causa Ex. 33. dictum. *Non videbit me homo, & vivet.*

Ratio est secundò. Quòd homini pro hoc statu ceu viatori conveniat, DEUM per fidem cognoscere; sed clara DEI visio saltem permanentem obiecta non compatitur fidem: ergo non est conveniens homini viatori.

Secundæ partis ratio est primò: quia anima humana Christi, quantumvis uteretur ministerio sensuum ad alias functiones, tamen permanentem à primo suæ creationis instanti habuit scientiam beatam: cum ergo humana Christi natura & anima sit ejusdem rationis cum nostra, constat impossibile non esse, ut etiam puro homini in hoc statu permanentem communicetur clara DEI visio. Antec. declarabitur in tract. de Incarn. Constat secundò, quia Beati post resurrectionem non obstante sensuum vitæque corporeo usui DEUM videbunt. Ac tertio: quia nulla est assignabilis implicantiā, cur visio clara DEI puro homini sive permanentem, sive transeunter nequeat communicari: cum facile imbecillitas corporis animam aggravantis divinam virtutem & extraordinario privilegio emendari possit.

I 2

§. II. De

§. II.

De facto non credo, sed probabiliter asseritur.

3. **CONCLUSIO II.** *Quamvis certum non sit, quod valde tamen probabile est, de facto in hac vita quosdam sanctos transeunter & in raptu clarè vidisse divinam essentiam.*
- Ratio prime partis est: quia loca S. Scr. 1. Tim. 6. cit. Ex. 33. & Jo. 6. non quia Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est a DEO, hic vidit Patrem, univèrsaliter negant à quoquam homine in hac vita videri DEUM; & in tali univèrsalitate absque ullius hominis exceptione à multis SS. PP. Cyrillo, Hieron. Chyloft. Greg. Naz. aliisque à Contentoso citatis negatur hoc privilegium videnti divinam essentiam concessum mortalibus.
4. Ratio secunde partis est: quia D. Augustinus multis locis, præsertim l. 12. d. Gen. ad lit. c. 16. 27. & 28. cum S. D. hic, a. 11. ad. 2. ab hac univèrsali regula excipiunt Moysen & Paulum Apostolum, fundamento ex ipsa S. script. accepto, nam de Moysè quidem DEUS dicit Num. 12. *Si quis fuerit inter vos Prophetæ Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum; at non talis servus meus Moyses. Ore enim ad os loquor ei, & palam, & non per enigmata; & figuras Dominum videt.* De D. autem Paulo, ipsemet 2. Cor. 12. *raptum fuisse usque ad tertium Cælum, & raptum fuisse in paradysum, ibiq. audivisse arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Hæc autem ineffabilia non ad cognitionem fidei (aliàs illa eloqui potuisset) sed ad visionem beatorum pertinent, de quâ Il. 66. *Oculus non vidit DEUS absque te, quæ preparasti diligentibus te.* Congruentiam dat S. D. quod Moysès fuerit Magister Judæorum, & Paulus Magister Gentium.
5. Inferes ex dictis: Si ulli sanctorum hoc privilegium fuit concessum, id maxime competere Beatissimæ Virgini, cui omnis reliquorum sanctorum prærogativa, ipsius statui congruens, est adscribenda, juxta Angelici Doct. pronunciatum in 3. p. q. 27. a. 1. *rationabiliter credo, ut illa, quæ genuit unigenitum à Patre, præ omnibus aliis majora privilegia acceperit gratia.*

§. III.

Adstruitur hoc privilegium S. Patriarchæ Benedicto.

6. **CONCLUSIO III.** *Hoc privilegium merito & probabiliter tribuitur S. Patriarchæ Benedicto, utpote accepto fundamento à summo Ecclesiæ Doctore D. Gregorio M. qui cum l. 2. Dial. c. 35. retulisset, quod vir Sanctus in quodam raptu velut sub uno solis radio totum mundum collectum conspexit. Sequenti c. 36. hunc radium fuisse DEI lumen affirmat, dicens: hoc procul dubio cernere non nisi in DEI lumine poterat. Et causam ulterius explanans, cur totum mundum ante se collectum viderit: anima, inquit, videnti Creatorem angusta est omnis creatura. Quamlibet etenim parum de luce Creatoris aspexerit, breve ei sit omne, quod creatum est, &c. Atqui videre DEUM & in*

DEI lumine significat claram visionem DEI: sic enim Glossa in illud Ex. 33. *Non videbit me homo & viveret, dicit, lumen DEI esse claritatem, quæ sit ipse DEVS.*

Atque hoc ipso modo D. Gregorium intelligit S. Bern. in serm. super illud: *Audiam, quid loquatur in me Dominus.* ubi cum Angelicam cognitionem creaturarum in DEI visione prætulisset humana cognitioni in hac vita, & dixisset: *cum contra longe beavius, perfectiusq. Angelica natura in Creatore notitiam habeat creatura: subjungit: ad quam mirum excellentiam licet ad modicum raptam fuisse videtur anima illa: quæ collectum sub uno solis radio mundum univèrsum conspexit: De quo miraculo B. Papa Gregorius in libro Dialogorum scribens: Videmus, inquit, Creatorem angusta est omnis creatura.*

Idem sentit D. Bonaventura de lumin. Eccl. Scrm. 20. hæc eadem D. Gregorii verba exponens: *Mundus non fuit coangustatus in uno solis radio, sed ejus animus dilatatus, quia vidit omnia in illo, cujus magnitudine omnis creatura angusta est.* D. quoque Dionysius Carthusianus serm. d. S. Ben. & Rupertus Tuitienfis uterque visionibus & raptibus celebres hoc ipsum è D. Gregorio inferunt, propugnant nostri Ordinis Religiosi in Collegio Salmaticensi, & Capitulo Generali Valisoleto testè Hefft. c. 35. Vite D. Ben. docent hujus Universitatis clarissimi Professores, præsertim Reverendiss. Ralsler in Theibus de Vit. DEL & Illustrissimus Reding q. 4. a. 1. n. 26. Item Max. Sandeus Theol. var. l. 3. comment. 42. exercit. 2.

Dices ex S. D. quodlib. 1. ar. 2. ad 1. & 2. istud lumen, sub quo S. Bened. vidit collectum mundum, fuisse aliquid lumen creaturæ à DEO derivatum, non ipsam divinam essentiam. Cujus indicium est, quod ad visionem divinæ essentiae in hac vita requiritur, ut mens humana rapiatur & alienetur à sensibus, adeo ut cum Apostolo Paulo nesciat, utrum sit in corpore, an extra corpus.

At Beatus P. Benedictus in illa visione non fuit alienatus à sensibus, siquidem vidit lucem corpoream & spheram igneam, in qua anima D. Germani terebatur in cælum, & in eadem visione persistens servandum Diaconum advocavit.

Sed contra est primò: Ex verbis S. script. ostendit tibi omne bonum, palam non per enigmata DEUM videt. probabiliter inferitur visio divinæ essentiae: non obstante, quod Ex. 33. DEUS ad Moysen dixerit: *Non poteris videre faciem meam. Non enim videbit me homo, & viveret.* Et in si. videbis posteriora mea; faciem autem meam videre non poteris, ex quo Interp. communiter inferunt, saltem illo tempore divinam essentiam à Moysè non fuisse inspectam. Ergo hoc multò probabilius deducitur è textu D. Gregorii, qui nequidem apparentem oppositionem habet in contrarium, prout deduxerunt SS. PP. & DD. citati.

Contra est secundò: Quod nisi D. Gregorius hoc termino ipsam DEI essentiam vel lumen gloriæ, & sub ly videns claram DEI visionem intellexisset, neque Petro interroganti satis fecisset; neque congruam dedisset responsonem. Nam ex lumine derivato, & prophetica visione non sequitur,

quitur, totum mundum simul aspici; & omnem creaturam angustiam fieri, quod tamen in præcitantibus verbis affirmat S. Pater.

Contra est tertiò, quòd omnes termini, quibus hanc visionem explicat D. Gregorius, sint proprii claræ Beatorum visioni, non autem alicujus prophetæ. Nam primò dicit, eos qui DEUM vident lucemque Creatoris aspiciunt, *videre, quomodo angustia sit omnis creatura*. Secundo illos *super se in interioribus ampliari*, tertiò *superiores mundo existere, supra se extolli, & exaltatos comprehendere, quomodo brevis sit omne creatum*. quarto S. P. Ben. *Sublevatum in mentis lumine extra mundum fuisse*, quæ omnia prophetica: solum visioni nequeunt congruè accommodari.

11. Ad rationem in contrarium Resp. duplicem fuisse illam S. Patris nostri visionem; una erat sensibilis, illius nimirum lucis, quæ noctis tenebræ fuerit fugata, & in quâ globum igneum vidit; ad quam etiam aspiciendam Servandum Diaconum vocavit.

Alterâ verò fuit intelligibilis, in quâ totum mundum collectum & Angelos S. Germani animam deserentes conspexit. Nec refert, quòd visio divine essentia causet alienationem à sensibus: nam etiam D. Benedictum ita alienatum fuisse ab aliis operationibus tam sensitivis quàm intellectivis satis manifeste judicat D. Gregorius, cum dicit: *Sublevatus in mentis lumine extra mundum fuit: item videns animus est dilatatus, qui in DEO rapitur, videre potuit omne quod infra DEUM est*.

12. Qui tamen raptus non impediit, quin divinâ virtute aliquam sensibilem operationem, illam nimirum, quæ lucem sensibilem & in illa globum igneum contempserit, exercere concomitanter poterit: sicut etiam D. Paulus, uti Chrysostr. & Theodoretus apud Cornel. à Lap. existimant, in suo rapto corporeis oculis Gloriam Christi vidit, ne minor esset cæteris Apostolis, qui Christum in carne viderunt, prout ipse quoque indicat 1. Cor. 15. dicens: *novissime visus est & mihi*. Sed & D. Dionysium de cælesti hierarchia ex D. Pauli doctrina Angelorum ordines, quasi oculis spectasset, describere notat prædictus Cornel. à Lap. in c. 12. ep. 2. ad Cor. Itaque potuit similiter Beatus P. Benedictus miraculosum illius lucis aspectum cum clara visione ex divina virtute (quippe ab aliis operationibus avocatus) conjungere, & ex rapto ad se rediens ad illius quoque aspectum Servandum Diaconum evocare.

13. Unde colliges: Tam modestæ quàm prudentiæ sane deditur esse sententiam Bannezii, Contentonni, & quorundam aliorum, qui hanc nostram sententiam temerariam & improbabilem pronuntiant: quòd enim ipsi ex verbis subobscuris S. script. propter auctoritatem D. Augustini & Th. Aquin. contra multorum PP. sententiam de Moyse asserunt, cur nos de nostro S. Patre d. Gregorii verbis admodum claris propter auctoritatem D. Bernardi, Bonaventuræ, Carthus. Ruperti, & aliorum non probabiliter eriamus? accedentibus præsertim congruentis, quas ex sanctitate & Patriarchali officio S. P. Benedicti adducit Hefftenus loco citato.

Objic. Si qui Sancti in hac vita DEUM vidissent, amississent fidem; siquidem beata scientia visionis & fidei simul consistere non possunt: sed consequens est absurdum: nam utique Moyles & Paulus Apostolus etiam post raptum manserunt viatores, & fideles.

Resp. Juxta illa, quæ dicuntur in tractatu de fide, permanentem DEI visionem repugnare cum fide, non autem transeuntem, cum qua fides non habet privativam oppositionem: itaque transiens visio divinæ essentia actum quidem fidei & habitus extensionem ad illa mysteria, quæ in divina essentia repræsentabantur, quamdiu durabat, impediit, habitum tamen non destruxit, de quo plura in tractatu de fide.

§. IV.

An oculo corporeo DEUS videri possit?

Hujus quæstionis, quam aliqui parum utiliter 15. multis disputant, ex dictis patet resolutio, & conclusio. Neque videtur, nec videri potest

DEUS oculo corporeo, tam de potentia ordinaria, quàm extraordinaria. Est de fide non tantum quoad 1. p. contra idololatrias, & antropomorphitas sed etiam teste Suar. l. 2. c. 6. & Franc. de Lugo d. r. c. 1. n. 6. quoad 2. p. ex illo 1. Tim. 1. *Regi seculorum immortalis & invisibilis*. & c. 6. *qui lucem habitus inaccessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest*. Et deducitur Theologicè ex eo, quòd DEUS sit incorporeus, nam de fide est DEUM esse incorporeum: atqui ens incorporeum & spirituale de potentia saltem ordinaria videri non potest sensu corporeo: ergo nec DEUS.

Tertia quoque pars conclusionis est comm. 16. DD. contra paucos RR. & probatur: Si oculus corporeus DEUM videret, potentia visiva ipsius ferretur extra suum adæquatum objectum (idem est iudicium, de quocunque alio sensu corporeo) sed hoc est simpliciter impossibile: ergo. Minor constat: quia potentia sumit speciem ab objecto adæquato; ergo si abiret extra objectum adæquatum, etiam amitteret & mutaret suam speciem: sicut si oculus sonum perciperet, jam non esset oculus, sed auris &c. Maj. quoque probatur: Potentia visiva oculi est essentialiter corporea, & intra gradum vitæ sensitivæ contenta: ergo & objectum ipsius essentialiter est corporeum, & contentum intra limites objecti sensibilis: nempe lucidum & coloratum, atqui DEUS, sicut & alius quisque spiritus est objectum incorporeum & insensibile, nullâ qualitate sensibili tinctum: ergo si oculus corporeus DEUM videret, abiret extra suum objectum adæquatum.

Objic. contra primam partem. illud Job. 19. 17. *In carne mea videbo DEUM salvatorem meum*: & c. 42. *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te*. Resp. S. D. hic a. 3. ad 1. in primo loco significari, quòd olim post resurrectionem in carne existens, non tamen oculo carnis sit visurus DEUM. In altero loco intelligi aures & oculum mentis.

Objic. contra tertiam partem conclusionis primo: 18.

mò: Quamvis DEUS sit extra objectum connaturale & proportionatum intellectus, tamen ratione potentia obediencialis intellectus elevari potest ad videndum DEUM, ergo idem dicendum de oculo corporeo. Resp. DEUM esse sit extra objectum, ut vocant, intensivum & proportionatum nostri intellectus, hoc est, ad quod intellectus proprius & nativis viribus potest pertingere; non tamen esse extra objectum specificativum extensivum & adæquatum: dum econtra DEUS & quisquis alius spiritus est extra objectum adæquatum & specificativum oculi, non tantum secundum gradum specificum, secundum quem limitatur ad objectum lucidum & coloratum, sed etiam secundum gradum congruum vitæ corporeæ sensitivæ. Si dicas: Plus distat essentia divina à finito intellectu, quam spiritus à corpore, distinguo: in ratione entis, concedo: in ratione potentia & objecti, nego: sic enim (ut mox apparebit) habent majorem convenientiam in gradu immaterialitatis.

19. Objic. secundò. Instrumenta corporea divinitus elevantur ad producendos effectus spirituales, qui sunt extra sphaeram activitatis ipsorum,

veluti cum ignis infernalis torquet demones, cum Sacramenta physice producant gratiam: ergo etiam potentia corporea elevari potest ad videndum DEUM, quantumvis sit extra objectum proportionatum ipsius. Resp. esse disparitatem, quòd potentia cognoscitiva principaliter influant in suas operationes; & ab iis, sicut etiam ab objectis speciem accipiant: at instrumenta extrinsecus assumuntur à causa principali, ut ipsius intentioni & virtuti deserviant, neque à suis actibus & effectibus intrinsecam speciem sortiuntur.

Objicies terciò. Quid impedit, ne DEUS secundum visionem intellectualem ponat in oculo? sed cum oculus corporeus videret DEUM, utpote in se habens visionem DEI. Resp. in primis casum esse impossibilem, quia visio intellectualis, cum sit essentialiter vitæ secundæ intellectualis, si in oculo corporeo poneretur, non esset amplius visio intellectualis. Secundò, dato non concessio antecedente, necdum tamen oculus corporeus posset denominari videns DEUM: quia illa visio oculi non informaret modo vitali, & quatenus vitalis actualitas ipsius, sed præcisè modo mortuo, & quatenus recepta in subiecto inhaesionis.

ARTICULUS IV.

Sitne possibilis intellectus creatus, qui connaturaliter DEVM videat?

S U M M A R I A.

1. Veritas fidei.
2. Prima ratio ex illo axioma: Modus cognoscendi sequitur modum essendi.
3. Secunda. quòd cognoscens & cognitum connaturale debeant esse in eodem gradu immaterialitatis.
4. Tertia ex supernaturalitate actus.
5. Instantia de DEO, Angelo, anima &c.
6. Cognitum inferius non excedit capacitatem superioris cognoscentis.
7. Angelus inferior est in eodem gradu immaterialitatis generica cum superiori.
8. Anima rationalis alteram non videt intuitivè, quia est corporea ut quo.
9. Abstractiva cognitio attingit actum purum per species alienas.
10. Connaturalitas videndi DEVM in Beato est extrinseca.
11. Implicat complexum naturale tanta perfectionis, quam est intellectus cum lumine glorie.
12. Implicantia substantia creata supernaturalis ex multiplici ratione.
13. Varia absurda ex opposita sententia.
14. Quid probet modus supernaturalis?
15. Quomodo participetur ratio substantia increata à creaturis?
16. Repugnat creata substantia supernaturalis, quæ creata substantia.
17. Cur in ordine naturæ participetur ratio substantia?
18. Accidens supernaturale, cur non exigat subiectum connaturale?

§. I.

Rationes S. D. pro implicantia hujus possibiliteris.

DE fide certum est, quòd homo secundum potentiam ordinariam viribus naturæ non possit pertingere ad claram DEI visionem. Constat ex Apostolo Rom. 6. *Gratia DEI vitæ aeterna*, ergo supra vires naturæ. Item ex 1. Tim. 6. *qui lucem habitat inaccessibilem*, &c. in quæ verba D. Anselmus: *si inaccessibleis est lux, in qua ipse manet, quomodo nobis dicitur, accedite ad eum & illuminamini? sed inaccessibleis est viribus nostris, acceditur autem muneribus suis*. Eodem sensu dicit 1. Cor. 2. *quæ DEI sunt nemo cognovit, nisi spiritus DEI*, & Matt. 11. *Christus: Nemo novit Filium, nisi Pater, & qui voluerit Filius revelare*, II. 64. *Oculus non vidit DEUS absque te, quæ preparasti diligentibus te: quæ tamen de cognitione per fidem accipi possint & debeant, hoc ipso tamen concludunt, non posse dari claram visionem per vires naturæ; siquidem ista æquè supernaturalis, & incomparabiliter perfectior est cognitione fidei*. Constat etiam ex definitione Concilii Viennensis, juxta c. *ad nostrum*. Clement. d. *Hereticis*, ubi damnatur iste error Be-guardorum: *anima non indiget lumine glorie ipsam elevante ad DEVM videndum, & eo beate fruendum*. Controversia igitur est, siene hoc saltem possibile de potentia extraordinaria ubi (ut rectè advertit Reding q. 4. a. 1. controv. 3.) major